

Pædagogisk grundlag og læreplan for vuggestue og børnehave

Landsbyordningen Ejer Bavnehøj 2022

Den styrkede pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et dynamisk redskab, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Hvem er vi?

Landsbyordningen Ejer Bavnehøj er en lille velfungerende enhed, hvor dagtilbud, skole og SFO/klub er under samme tag. Vi samarbejder om trivsel, udvikling og læring for områdets børn, og for at sikre sammenhæng i børnenes liv fra 0-12 år.

Vi har gode fysiske rammer, med lyse og indbydende vuggestue- og børnehavelokaler, og deler derudover en hal med skole og SFO/klub. Vi ligger i naturskønne omgivelser, og har masser af plads at boltre os på - med en stor legeplads, et madpakkehus, boldbaner, shelter, bålplads og skov tæt ved. Vi har eget produktionskøkken som hver dag laver børnenes måltider. I skoledelen har vi 82 elever, i dagtilbuddet er der 24 børn i vuggestuen og 42 børn i børnehaven. Vi er i alt ca. 35 medarbejdere fordelt mellem pædagogisk- og service personale. Vi er et lille trygt fællesskab, som sammen løfter i flok og vi lægger vægt på at skabe et meningsfuldt pædagogisk miljø med udgangspunkt i hvert enkelt barn. Vores forældre og lokalsamfundet er engagerede og støtter op om stedet.

Pædagogisk grundlag

Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.

De centrale elementer er:

- ❖ **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- ❖ **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- ❖ **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- ❖ **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- ❖ **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- ❖ **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- ❖ **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- ❖ **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- ❖ **Sammenhæng i overgange.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

Børnesyn, børneperspektiv, leg, læring, dannelse og børnefællesskaber

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn og børneperspektiv: Vores vigtigste opgave er at give børnene en tryk og god hverdag med masser af omsorg og glæde. Ved at være nærværende og anerkendende, støtter vi hvert barn ud fra dets individuelle behov og møder barnet positivt og respektfuldt. I praksis og i vores pædagogiske overvejelser, betyder det, at vi ser hvert barn som noget unikt. Vi forsøger at sætte os i barnets sted for at forstå barnets handlinger. Dertil ser vi medbestemmelse som afgørende for barnets udvikling, og vi lytter til børnenes ønsker og ideer. Vi går ud fra tesen om, at barnet altid har en grund til at gøre, som det gør. Vi skaber tydelige rammer og forudsigelig, så barnet kan opleve sig sikker i de kendte rammer og derudfra kan undersøge 'verden' nærmere.

Leg, læring og dannelse: Leg og læring er hinandens forudsætninger. Vi leger dagligt med sprog, udtryk, motorik og bevægelse, som udfordrer og udvikler det enkelte barn. Vi tegner, modellerer, klipper, hopper, danser og finder på spændende ting sammen. Vores fokus er at skabe en sjov og indholdsrig hverdag med mulighed for at udvikle børnenes sociale og alsidige færdigheder, hvor de udfordres og vi i fællesskab lærer nyt. Vi har gode fysiske rammer for leg og læring og bruger både inde- og udearealer til de forskellige formål. Vores hverdag er fyldt med rutinesituationer. De daglige pædagogiske rutiner har stor betydning for børns trivsel, læring, udvikling og dannelse, og sammen med de pædagogisk tilrettelagte aktiviteter og den børneinitierede leg udgør de pædagogiske rutiner, som fx bleskift, spisesituationer, garderobe vigtige livs- og læringsrum for børnene.

Børnefællesskaber: Udgangspunktet er, at alle børn skal sikres deltagelsesmuligheder i de fællesskaber, som de almindeligvis deltager i. Dette sker primært ved, at vi løbende reflekterer over vores pædagogiske praksis, så læringsmiljøet omkring det enkelte barn og

fællesskaberne løbende tilpasses. Alle skal føle sig som en del af et positivt fællesskab *"Børnene gør hvad de kan, det er de voksne der skal ændre noget"*. Børnefællesskaber og børns indbyrdes relationer er med til at de lærer sig selv at kende, og udvikler deres sociale identitet i deres relationer til jævnaldrende. Børnene bliver præsenteret for det forpligtende fællesskab, når vi eks. har planlagte aktiviteter i grupperne. Her finder børnene ud af, hvad de kan, netop fordi de er i et fællesskab.

Pædagogisk læringsmiljø

Læringsmiljøer foregår hele dagen og i alle situationer. Vi er opmærksomme på at planlægge vores dag og aktiviteter ud fra børnenes behov i forhold til at de skal lære, udvikle sig og trives. Her kommer eksempler på vores læringsmiljøer i løbet af dagen.

Det psykiske børnemiljø: Børn i vuggestue og børnehavealderen er styrede af egne behov og lyster. Det er en vigtig social kompetence at lære at kunne udskyde egne behov og indgå i det sociale fællesskab. Derfor øver vi at tage tur og skiftes. Det vil i praksis betyde, at vi til bl.a. samling øver os i at lytte, mens kammeraterne taler, vi står i kø og tager tur på rutsjebanen og så videre. Derfor har de voksne i børnenes liv en meget vigtig opgave, når det handler om at kunne guide og støtte børnene, så de opnår en større forståelse for hinanden og hen ad vejen bliver dannede til at indgå i et godt og positivt fællesskab, hvor der er plads til hinandens forskelligheder og forudsætninger.

Vi arbejder med at se barnets initiativer og sætte ord på dem. Vi ønsker, at barnet skal føle sig set og forstået. Det støtter og styrker barnets selvværd og sproglige kompetencer, og det giver os voksne en forståelse af, hvad der optager barnet, og hvilke kompetencer barnet besidder. Vi er meget opmærksomme på det værdifulde ved børnenes egne lege og deres venskaber. Derfor vægter vi legens betydning højt som en selvstændig og vigtig aktivitet for barnet. Legen er et af de steder i barnets udvikling og læring, hvor det selvstændigt får mulighed for at indgå i fællesskaber, udvikle sproget i kraft af dets fantasi og indbyrdes forhandlinger om roller og regler.

Det fysiske børnemiljø: Vi lægger vægt på at bruge vores udeområder i det daglige og tilrettelægger pædagogiske aktiviteter, der giver børn mulighed for fordybelse, udforskning og erfaring i naturen. Naturens rammer kan være mere alsidige og fleksible end rammerne indendørs og giver gode muligheder for at barnet kan udvikle sig motorisk, sprogligt og socialt. Det kan være med til at styrke børnenes selvtillid, koncentrationsevne, samt at de oplever højere grad af sanseintegration. Bestyrelsen har udarbejdet et princip for udeliv, og vi vil over den kommende tid have et endnu større fokus på, hvordan vi kan bruge uderummet og udelivet mere varieret.

Samværet og det sociale omkring måltiderne vægtes højt, og det skal være hyggeligt og rart at spise sammen. Vi har fokus på dannelse ved spisesituationerne, fx ved at børnene hjælper til med borddækning og oprydning, øver sig i at spise med kniv og gaffel, samt lærer forskelligt mad at kende, bliver nysgerrig på processen omkring måltider og oplever madglæde.

Det er vigtigt, at børn oplever glæden ved at bruge kroppen. Børn sidder ikke stille ret længe ad gangen, og meget læring sker gennem det kropslige. Udover udearealerne bruger vi motoriklokalet og hallen, hvor vi har god plads og gode rammer til fysisk udfoldelse. Her laver vi både børneinitieret leg og voksenstyrede aktiviteter med fokus på børnenes motoriske udvikling. Vi inddrager bl.a. krop og bevægelse, når vi kælker på skrænten ved vintertid, cykler på cykelbanen, kravler op i vores legetårn eller på ribben i motorikrummet, eller når vi en gang om ugen går i hallen, hvor de voksne laver en redskabsbane og laver forskellige fælles bevægelses- eller sansesele.

Det æstetiske børnemiljø: Vi har dagligt dialogisk læsning, hvor der gennem fortællingerne opstår samtaler, lege og aktiviteter. Vi præsenterer og udforsker forskellige rim og remser, historier og lyde. Vi er optagede af kreative aktiviteter, hvor børnene får lov at bruge deres fantasi og få udfordret deres kreative sanser. Fx ved tegne, male, lave perler og klippeklistre, alt sammen noget som også bidrager til den finmotoriske udvikling. Vi prioriterer at hænge børnenes kreative sysler op, så det pynter i huset og børnene får ejerskab for stedet.

Indretningen er vigtigt i forhold til at få skabt gode læringsmiljøer. Vi placerer legetøj og bøger i børnehøjde og har fokus på at skabe små rum i de store rum, hvor der er mulighed for leg og fordybelse. Derudover har vi fokus på at skabe struktur og synlighed for børnene, bl.a. ved at bruge piktogrammer til dagens gang, månedsplaner med børnenes fødselsdage mm., samt ugeplaner for de pædagogiske aktiviteter og temaer.

Vores arbejde med pædagogiske og planlagte aktiviteter tager udgangspunkt i et fælles årshjul. Her beslutter vi, hvilke fire-fem overordnede temaer, vi vil dykke ned i og sammen med børnene blive klogere på. Det kan for eksempel være omkring spire-tema, et tema omkring bæredygtighed eller noget helt andet. Og så går vi ellers i gang med som voksne og sammen med børnene at tænke og planlægge hvilke ting, vi gerne vil undersøge, hvilke læreplanstemaer og ideer, vi har til et givent tema, og hvordan vi vil arbejde med dem i forhold til vores børnegruppe.

Samarbejde med forældre

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi tror på at det gode samarbejde forældre og institution imellem, er afgørende for barnets udvikling og trivsel. Forældrenes viden om netop deres barn og vores professionelle viden og erfaring, skal være med til at sikre barnet et godt børnemiljø. Vi har et ønske om, sammen med forældrene, at skabe de bedste rammer for barnet, hvor fundamentet, for en god udvikling, er tryghed og omsorg, og et tillidsfuldt samarbejde med forældrene. Vi har løbende dialog med forældrene om hverdagen, både i afleverings- og afhentningssituationer og ellers foregår kommunikationen telefonisk eller gennem AULA. Det er vigtigt for os at forældrene ved hvad hverdagen med deres børn indeholder, og gennem stemningsbilleder, ugeplaner og nyhedsbreve ønsker vi at gøre det synligt, hvad vi lige nu arbejder med, dermed kan forældrene også støtte op om det hjemme. Derudover tilbyder vi opstartssamtaler og løbende statussamtaler, og tager altid kontakt til forældrene hvis vi har en bekymring eller undren. Vi bruger Hjernen og Hjertet til at lave sprogvurderinger, og vi anvender dialoghjulet som et element til at vurdere barnets alsidige udvikling. Forældrene har også mulighed for at lave besvarelser heri, og resultaterne kan bruges som et udgangspunkt til statusmøderne mellem forældre og pædagog.

Vores forældrebestyrelse er en betydningsfuld samarbejdspartner i Landsbyordningen. Bestyrelsen udarbejder principper for Landsbyordningen, hvormed de er med til at påvirke og have indflydelse på retningen for stedet, og er gennem tilsyn med til at understøtte at vi har kvalitet i Landsbyordningen. Derudover har vi et forældre-trivselsråd med forældre fra både vuggestue og børnehave, som er med til at understøtte et godt fællesskab forældrene imellem, hvor alle bliver indbudt og kan vælge at tage aktiv del i arrangementer og aktiviteter.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vores pædagogiske udgangspunkt er, at alle børn har brug for at indgå i gode og positive relationer med andre – både i lege med andre børn og i forhold til de voksne. Vi er opmærksomme på de børn, som har brug for støtte og guidning til at komme ind i et børnefællesskab – og hjælper dem på vej. Derfor er der heller ikke kun én måde at være barn her på stedet. Vi møder barnet hvor det er, og tager udgangspunkt i det. Nogle børn har brug for flere pauser end andre, andre for mere struktur. Vi møder barnet, samtidig med, at vi stiller de krav som barnet kan honorere, for at hjælpe udviklingen på vej. Vi altid løbende dialog med forældrene, og derudover sparrer vi bl.a. med forebyggende socialrådgiver, Pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR), sundhedsplejersken, ergoterapeut og fysioterapeut når der er behov. Derudover har vi i huset en sprogkoordinator og en motorikvejleder, som har særlig viden om børnenes sproglige og motoriske udvikling, som vi bringer i spil i forhold til de børn som har behov for ekstra indsatser.

Sammenhæng i overgange

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø, så det skaber sammenhæng i overgangene?

Da vi i Landsbyordningen er under samme tag, har vi gode muligheder for at give børnene en tryk overgang, både fra vuggestue til børnehave og fra børnehave til skole og SFO.

SFO-pædagogerne har i løbet af ugen timer i børnehaven, og børnehavepædagogerne har også morgenåbnere i SFO. Dette er med til at børnene oplever genkendelighed på tværs af afdelinger. Derudover er der fælles arrangementer og temaer på tværs af Landsbyordningen i løbet af året, for at understøtte den røde tråd fra 0-12 år.

Når barnet fylder 2 år og 9 måneder, slutter tiden som vuggestuebarn, og børnehavelivet i Landsbyordningen begynder. Vuggestuebørnene er på forhånd tryk ved både lokalerne og de voksne i børnehaven. Inden børnehavestarten har barnet løbende været på besøg i børnehaven for at blive tryk ved den nye hverdag og de voksne, og derudover er der en overleveringssamtale med forældre, vuggestue og børnehave.

De børn som skal starte i skolen begynder efter vinterferien i storbørnsgruppen, Raketten. Her får de muligheden for at indgå i den børnegruppe, som de skal være i skolen. De kan dermed i fællesskab lære og udvikle, og blive tryk ved skolestart. Det er vigtigt at skolen er børneparate, og klædt på til at møde lige præcis de børn som starter. Her er samarbejdet med børnehaveklasselæreren og SFO-pædagoger vigtig. Det er væsentligt at vi sikrer at den viden, som vi har fået om børnene gennem deres institutionstid kommer med videre i skolen og SFO. Vi vil efter Corona igen prioritere fællessamlinger på tværs, både for vuggestue og børnehave men også for hele Landsbyordningen, for at skabe fællesskabsfølelse på tværs, og benytte at børnene kan lære af hinanden på tværs af alder.

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi er beliggende i et område med stor lokal opbakning fra forældre og foreninger. Vi samarbejder med foreningen Ejer Bjerger, samt idrætsforeningen RTI i forhold til brugen af områdets faciliteter og ressourcer. Vi støtter op om, og hjælper til ved hinandens aktiviteter og planlægger fælles i forhold til årets begivenheder og arrangementer. Vi bruger Kirken i løbet af året, bl.a. til julegudstjeneste. Fremover vil vi gerne blive endnu bedre til at benytte os af kirkens tilbud og arrangementer, fx fortællinger, musikoplevelser og brug af Præstegården. Vi samarbejder med områdets dagplejere i forhold til overlevering når børnene skal starte hos os i børnehaven. På grund af Corona og derefter stigende børneantal i vuggestuen og deraf logistiske udfordringer, har vi ikke haft mulighed for at lave den ugentlige legeaftale med dagplejen som før. Vi håber at dette kommer op at køre igen.

De 6 læreplanstemaer

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø de forskellige læreplanstemaer?

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop, sanser og bevægelse
5. Natur, udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab

De seks læreplanstemaer skal ses i sammenhæng og samspil med hinanden for at sikre, at den pædagogiske praksis ikke forekommer opsplittet i seks adskilte temaer. De seks læreplanstemaer har til hensigt at sikre en bred læringsforståelse og fokus på forskellige centrale elementer i børns læring og udvikling. For hvert læringstema er der to overordnede læringsmål vi skal arbejde ud fra. Vi ønsker gennem de pædagogiske læringsmiljøer at komme omkring de 6 læreplanstemaerne løbende gennem hele dagen, og gennem hele året. For at blive klogere på hvilke temaer vi prioriterer mere andre, vil vi arbejde mere systematisk i forhold til planlægning og evaluering af de pædagogiske aktiviteter. Vi arbejder med at gøre læreplanstemaerne mere visuelle for børn og forældre.

Evaluering

Vi evaluerer løbende på stuemøder og personalemøder, blandt andet i forhold til vores pædagogiske aktiviteter og praksis.

Fremadrettet vil vi arbejde med at skabe en mere systematisk form for evalueringskultur, og har hertil udarbejdet et skema til handling, så vi både husker refleksioner før, under og efter. Både i forhold til selvrefleksion men også refleksion personalet imellem. Vi vil øve os på at evaluere hverdags- og rutinesituationer mere. Evalueringskulturen skal være med til at udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø, og derfor sikre at vores pædagogiske arbejde gennem hele dagen har kvalitet.

Den pædagogiske læreplan skal evalueres hvert 2. år med udgangspunkt i de pædagogiske mål, samt en vurdering af, hvorvidt der er en sammenhæng mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.